

Kestävä oppiminen yhteisössä

Ikäihmisten osaamisen tunnistaminen ja uusien mahdollisuuksien avaaminen oppimiselle ja osallisuudelle

Mikä on SLIC-projekti?

SLIC oli joulukuusta 2007 tammikuuhun 2010 toteutettu eurooppalainen projekti, jonka rahoitus tuli Euroopan komission GRUNDTVIG-ohjelmasta. Projektin teemoina olivat yhteiskunnan ikääntyminen ja aktiivisuuden edistäminen ikäihmisten keskuudessa. Tavoitteena oli kehittää uusia käytännön keinoja auttaa ikäihmisiä tarkastelemaan aikaisempia kokemuksiaan ja henkilökohtaisia taitojaan sekä löytämään uusia mahdollisuuksia oppimiseen ja yhteisölliseen osallistumiseen. Tämä tehtiin kehittämällä innovatiivinen työpajamalli, joka esitellään käsikirjana. SLIC-projektia koordinoi Itävallan Punainen Risti. Yhdeksän organisaatiota kuudesta Euroopan maasta – Itävallasta, Suomesta, Saksasta, Unkarista, Italiasta ja Isosta-Britanniasta osallistui SLIC-projektiin.

Eräs vanhempi oppija Isosta-Britanniasta ilmaisi käsityksensä aktiivisesta kansalaisuudesta: "[...] oppia pysymään kunnossa liikunnan avulla, ja terveellinen elämäntapa, jotta pysymme kunnossa ja terveinä elääksemme mahdollisimman pitkään emmekä jäisi yksin eikä meitä eristettäisi yhteisöstä."

Mistä SLIC-projekti koostuu?

Kaksipäiväinen työpaja koostuu kahdesta osasta:

- **Luodaan henkilökohtainen taitoprofiili aikaisemmista kokemuksista ja oppimisesta.**
- **Luodaan henkilökohtainen toimintasuunnitelma, joka perustuu uusien kiinnostuksen kohteiden tunnistamiselle ja priorisoimiselle. Työpajamalli tarjoaa vuorovaikutusta turvallisessa ja luottamuksellisessa ympäristössä. Pienryhmätyöskentely on todettu ihanteelliseksi keinoksi vastata osallistujien erilaisiin tarpeisiin.**

Kuka voi osallistua SLIC-työpajoihin?

Kurssin testaamiseen osallistui 103 aikuisoppijaa 6 maasta: se toimi hyvin jo toimintansa vakiinnuttaneissa vapaaehtoisryhmissä ja muissa aktiivisissa ryhmissä sekä sellaisten ikäihmisten kohdalla, jotka eivät aikaisemmin olleet osallistuneet opiskelemiseen tai vapaaehtoistyöhön ja etsivät uusia aktiviteetteja. Kurssi osoittautui toimivaksi myös etnisiin yhteisöihin kuuluvien ikäihmisten ryhmässä. Se voi sopia erityisen hyvin ikäihmisille tarkoitettujen koulutus- tai vapaaehtoistyöohjelmien osaksi. Ihanteellinen ryhmäkoko on 10 -15 osallistujaa.

Miten osallistujat voivat hyötyä SLIC-työpajoista?

SLIC-työpajojen arviointi on osoittanut, että osallistujat ovat löytäneet monenlaista hyötyä työpajaan osallistumisesta. Taitoprofiili nähtiin erittäin hyödyllisenä työkaluna itsetunnon kohottamisessa ja hyvänä lähtöpisteenä vapaaehtoistyölle. Se auttoi osallistujia tuntemaan omat vahvuutensa ja tunnistamaan niiden arvon. Se auttoi heitä myös "astumaan taaksepäin ja näkemään kokonaisuuden". Osallistujat tunsivat myös, että kokemus antoi hyvänolon tunteen: "Tuntuu hyvältä, kun tällainen itsearviointi kertoo, että sinä pärjät."

"Työpaja auttoi meitä miettimään omia kokemuksiamme ja elämän varrella hankittuja taitoja. Myös ne ihmiset, jotka aluksi ajattelivat, ettei heillä ole mitään taitoja, huomasivat kahden kurssipäivän aikana, että myös heillä on taitoja. Seminaari oli erittäin mielenkiintoinen ja hyödyllinen, ja työkalut auttoivat meitä tulemaan tietoisemmiksi henkilökohtaisista taidoistamme ja rajoistamme." Maria Grazia – Italiassa pidetyn työpajan osanottaja.

Osallistujat arvostivat erityisesti "mahdollisuutta ajatella omia aikaisempia kokemuksiani" (italialainen osanottaja) ja nauttivat siitä, että "saimme tietoa mahdollisuuksista olla aktiivisia ja kuulimme muiden osanottajien tarinoita keskusteleivassa ilmapiirissä". He arvostivat myös sitä, että aikaa käytettiin unelmien ja toiveiden suunnitteluun ja pohdintaan sekä "tehtiin konkreettisia tulevaisuuden suunnitelmia siitä, mitä minä osaan ja voisin tehdä tulevaisuudessa" (suomalainen osanottaja).

Unkarilainen oppija taitoprofilista: "On erittäin hyödyllistä ymmärtää, mitä me osaamme. Koulutus voi auttaa osanottajia katsomaan taaksepäin, tekemään yhteenvetoja, luopumaan kielteisistä asioista ja suunnittelemaan tulevaisuutta."

Eräs vanhempi unkarilainen nainen toimintasuunnitelmasta: "Se on hyvä, koska se auttaa tietämään minne mennä, kenen puoleen myöhemmin kääntyä. Aivan kuten matkatoimistovirkailija antaa kyselylomakkeen, joka täytetään ja annetaan näin palautetta – tämä on sellaista, mistä ihmiset yleensä pitävät."

Mitä käsikirja pitää sisällään?

Käsikirja antaa lyhyen yleiskatsauksen SLIC-projektin taustoista ja siitä, kuinka työpajat kehitettiin. Se antaa myös tarkkoja tietoja SLIC-työpajojen ohjaamisesta ja esittelee sopivia työkaluja. Käsikirjaa ei ole tarkoitettu vain alalla työskenteleville ammattilaisille, vaan se on osoitettu myös vertaisohjauksesta kiinnostuneille ikäihmisille, jotka haluaisivat itse vetää SLIC-työpajoja. Käsikirja on saatavana 5 kielellä: englanniksi, saksaksi, suomeksi, unkariksi ja italiaksi. Käsikirjaan sisältyvät seuraavat harjoitukset:

- **Lämmittelyharjoitukset / Alustus työpajaan**
- **Taitoprofiili**
- **"Kotitehtävä"**
- **Kokemuksia vapaaehtoistyöstä ja oppimis- ja harrastusmahdollisuuksista**
- **Toimintasuunnitelma**
- **Uusien osallistujien motivointi ja mukaan saaminen / Osaamisen ja taitojen jakaminen**
- **Jatkotapaaminen**
- **Arviointi**

Kunkin harjoituksen osalta ilmoitetaan tavoitteet, tarvittava aika ja välineet, kuinka harjoitus ohjataan ja mitä asioita tulee ottaa huomioon.

Mitä tulevia toimia suunnitellaan?

Projektin jatkona toivotaan, että eri sektoreiden toimijat tulevat rohkaisemaan ja tukemaan ikäihmisiä vertaisoppimisessa. Tämä tarkoittaa sitä, että SLIC-työpajojen osanottajat kykenevät itse vetämään uusia työpajoja yhteisöissään käyttäen SLIC-käsikirjaa oppaana. Näin tehtiin jo Italiassa, missä kaksi Roomassa SLIC-työpajaan osallistunutta vapaaehtoista vetivät oman työpajansa Ferrarassa muutamaa viikkoa myöhemmin. SLIC-projektiin osallistuneet järjestöt selvittävät mahdollisuuksia järjestää säännöllisesti työpajoja ikäihmisille. SLIC-projektissa kehitetyt työkalut ja harjoitukset otetaan käyttöön myös Euroopan alueella toimivassa ikäihmisille suunnatussa vapaaehtoistyön vaihto-ohjelmassa (www.seven-network.eu). Kumppanit aikovat myös ottaa yhteyttä eri alueilla ja/tai maissa muihin järjestöihin, jotka voisivat hyötyä tällaisten työpajojen järjestämisestä.

Mistä voin löytää lisää tietoa SLIC-työpajoista?

Tietoa SLIC-projektista löytyy osoitteesta www.slic-project.eu. Samasta osoitteesta voi ladata myös käsikirjan. Jos olet kiinnostunut vetämään SLIC-työpajoja tai käyttämään työkaluja, ota yhteyttä oman maasi projektikumppaniin. Käsikirjan voit myös tilata omalla kielelläsi maasi kumppanilta.

Kumppanit

ITÄVALTA

Itävallan Punainen Risti
Charlotte Strümpel, Cornelia Hackl
Puh. +43 1 58 900 128
charlotte.struempel@roteskreuz.at
www.roteskreuz.at

Punaisen Ristin tutkimuslaitos
Katharina Resch, Monika Höglinger
Puh. +43 1 79 580 5427
katharina.resch@w.roteskreuz.at
www.frk.or.at

Itävallan aikuiskoulutusliittojen yhteisjärjestö
Wolfgang Kellner
Puh. +43 1 5336547
w.kellner@volksbildungswerke.org
www.ring.bildungswerke.at

SUOMI

Helsingin kaupungin suomenkielinen työväenopisto
Pirjo Halla, Elisa Tan
Puh. +358 9 31088571
pirjo.halla@opisto.hel.fi
www.hel.fi/tyovaenopisto

SAKSA

ISIS – Sosiaalisen infrastruktuurin instituutti
Karin Stiehr
Puh. +49 69 2648650
stiehr@isis-sozialforschung.de
www.isis-sozialforschung.de

UNKARI

Budapestin Kulttuurikeskus
Zsuzsanna Brenner, Peter Basel
Puh. +36 1371 2770
international@bmknet.hu
www.bmknet.hu

ITALIA

LUNARIA
Davide di Pietro, Sergio Crimi
Puh. +39 0 68841880
dipietro@lunaria.org
www.lunaria.org

ISO-BRITANNIA

PRIAE – Ikääntymisen ja etnisyyden toimintatutkimuslaitos
Naina Patel, Ahsan Malik
Puh. +44 1204 386 305
npatel@prieae.org
www.prieae.org

Strathclyden yliopisto
Maureen Marley, Val Bissland
Puh. +44 (0)141 548 43 88
maureen.marley@strath.ac.uk
www.cl.strath.ac.uk/ssi.html

INTEVAL Ltd.
Nicholas Walters
Puh. +44 1483 415106
n.walters@surrey.ac.uk
www.surrey.ac.uk/politics/cse

Julkaisu:

Julkaisija: Itävallan Punainen Risti, Wiedner Hauptstraße 32, 1041 Wien, Itävalta; Puh. : +43 (0) 1 589 00-128, www.redcross.at, ZVR-Zahl: 432857691
Taitto: November Design & PR | Painatus: gugler GmbH, Auf der Schön 2, A-3390 Melk

Hanke on rahoitettu Euroopan komission tuella. Tästä julkaisusta vastaa ainoastaan sen laatija, eikä komissio ole vastuussa siihen sisältyvien tietojen mahdollisesta käytöstä. | Kuvat: Helsingin kaupungin suomenkielinen työväenopisto, Budapestin kulttuurikeskus, Lunaria, Ikääntymisen ja etnisyyden toimintatutkimuslaitos, Punaisen Ristin tutkimuslaitos, Strathclyden yliopisto.